ИРГР - гр. Садово
Вх.№ 28-377
20.10.2016 г.

СТАНОВИЩЕ

Относно: Конкурс за заемане на академичната длъжност „Доцент“ в професионално направление 6.1. „Растениевъдство“, по научна специалност „Селекция и семепроизводство на културните растения“, шифър 04.01.05., обявен в ДВ, бр. 55/19.07.2016г. от ИРГР – Садово.

Кандидат: гл.ас.д-р Златина Пейчева Ур от ИРГР – Садово

От: доц. д-р Катя Спасова Узунджалиева, ИРГР – Садово, член на Научното жури съгласно Заповед № НП-07-33/19.09.2016 г. на Председателя на Селскостопанска академия, гр. София.

Кратка справка за кандидата.

Д-р Златина Пейчева Ур е родена на 16.07.1969г. През 1994 г. завършва Висш Селскостопански Институт – Пловдив, специалност „Агроинженерство – Лозароградинарство“. Научната си кариера започва през 2002 г. като научен сътрудник III ст. В ИРГР – Садово. Същата година защитава успешно дисертация на тема: „Влияние на генотипа и метеорологичните фактори върху растежа и развитието на памука и формирането на памуковото влакно” за придобиване на научна и образователна степен „Доктор”.

Професионалните интереси на д-р Златина Ур са свързани със селекция на пшеницата, изучаване на диви родственици на пшеницата и използването им в хибридизацията за прехвърляне на гени за устойчивост.

Съавтор е на един сорт пшеница.

Член е на EUCARPIA (Европейска Асоциация за научни изследвания в областта на селекцията), а от 2014 г. е Завеждащ отдел „Селекционно – генетичен“ в ИРГР – Садово.

Публикационна дейност.

Научноизследователската работа на д-р Златина Ур включва общо 37 публикации, 3 от които са във връзка с дисертацията за придобиване на научна и образователна степен „Доктор” и не подлежат на рецензиране. За участие в конкурса са представени в 34 научни и 20 научнопопулярни публикации, всички публикувани след придобиване на научна и образователна степен „Доктор”, съгласно Чл.85, ал 1. т. б от ППЗРАСРБ на ССА. Водещ автор е в 15 публикации (44%), в 15 е втори, а в 4 – трети и следващ автор. Цялата публикационна дейност на кандидатката е насочена в областта на проучване и оценка на пшеницата, което е и основната насока на нейната научна дейност, а именно: изследвания, свързани с установяване на наследяването на важни агрономически признаци, корелационни зависимости между важни групи признаци с цел създаване на селекционни стратегии за подобряването им; изследвания, свързани с установяване на продуктивността, качеството и стабилността на нови сортове и селекционни линии; изследвания, свързани с проучване на толерантността на нови сортове и селекционни линии към абиотични стресови въздействия; изследвания, свързани с характеризиране на растителни генетични ресурси с цел включването им като изходен материал в хибридизационни програми; изследвания, свързани с установяване на приносът на селекцията във връзка с ефективното използване на азота и енергийната продуктивност на посевите; изследвания, свързани с избора на подходящи сортове за биологично производство.

Най-голям брой са публикациите в национални списания (17 бр.). В международни списания има 6 публикации, 1 от които е чуждестранно, а докладите, публикувани с сборници научни трудове от международни конференции са 7, като 1 е в

чужбина. Има 4 доклада, публикувани в сборници трудове от национални конференции.

Д-р Златина Ур има 20 научнопопулярни публикации, от които 2 научнопопулярни книги, което е много добър показател за популяризиране на резултатите от работата на кандидатката.

Цитирания.

За участие в конкурса за заемана на академичната длъжност „Доцент" кандидатката представя общо 19 цитирания, от тях 8 в национални списания; 4 в чуждестранни списания, 1 от които с импакт фактор; 3 в сборници научни трудове от конференции и 4 цитирания в дисертационни трудове. Приемам всички цитирания като положителни.

Участия в научни проекти.

Д-р Златина Ур има участие в 10 научни проекта, ат които 8 към ССА и 2 други. Кандидатката е участвала в подготовката на 3 неодобрени проекта, което не омаловажава вложения от нея труд.

Участие в научни изяви на национални и международно признати форуми.

Кандидатката е участвала в 16 научни изяви на национални и международно признати форуми, от които 2 в чужбина. През 2016 г. участва в програма ERASMUS+ и има осъществена мобилност в Макс Рубнер Институт, гр. Детмолд, Германия.

Приноси.

Научната дейност на д-р Златина Ур е систематизирана в 9 научно-теоретични и 7 научно-приложни приноса, които могат да бъдат обобщени в следните насоки:

- Проучено е наследяването на количествени признаци, свързани с продуктивността, на нови F1 хибриди обикновена зимна пшеница, чрез използване на топкросна схема
- Проучена е ефективността на отбора по важни количествени признаци, свързани с продуктивността в F2 генерация на хибриди обикновена зимна пшеница във връзка с изграждане на правилна селекционна стратегия.
- Установени са фенотипните корелации между добива и елементите на добива в хибридни популации чрез корелационен и Path – коефициентен анализ.
- Проучено е влиянието на генотипа, условията на средата (метеорологичните фактори) и взаимодействието между тях върху продуктивността на български сортове обикновена зимна пшеница.
- Проучена е стабилността на добива при селекционни линии и нови сортове обикновена пшеница, създадени от различни селекционни школи при променящите се климатични условия.
- Проучена е толерантността на нови сортове и селекционни линии към абиотични стресови въздействия - ниски температури и засушаване.
- Описани са и са характеризирани съхраняваните в Националната генбанка генетични ресурси от диви и културни родствени на пшеницата видове, които могат да бъдат включени в селекционната програма по обикновена пшеница.
- Установен е приносът на селекцията във връзка с ефективното използване на хранителните вещества от почвата и енергийната продуктивност на посевите.
- Анализирани са основните групи признаци при пшеницата, които е необходимо да притежават сортовете при биологично отглеждане и е проучена пригодността за отглеждане на български сортове в системата на биологично земеделие.

- Установено е, че натрупването на по-голяма надземна биомаса при изследваните сортове влияе отрицателно върху жътвения индекс и ефективността на реутилизацията.

- Установено е, че замяната на житния предшественик с бобов увеличава добивите при изследваните сортове с около 40 %, като при липса на азотно торене добивите се увеличават почти тройно

- Установени са важни закономерности при въвеждане на бобов предшественик в сеитбообръщението

- Установено е, че съдържанието на протеин в зърното не се повлиява от смяната на житния предшественик с бобов

- Установена е ефективността на торенето при нови и актуални български сортове обикновена зимна пшеница при промяна на някои елементи в агротехниката

- Установена е енергийна продуктивност на зърнения добив и енергийната и възвръщаемост при набор от сортове обикновена пшеница.

- Установена е ефективността на реутилизация на въглерода и азот в растителната биомаса при различни сортове обикновена пшеница.

Препоръки.

- Наименованието *Graminaea* на сем. Житни е старо и в момента е прието като алтернативно. Съгласно Международния кодекс на ботаническата номенклатура наименованието *Poaceae* е прието като официално наименование на сем. Житни. Препоръчвам на д-р Златина Ур в бъдещите си разработки да използва официално приетите и актуални наименования на таксоните.

- Препоръчвам на кандидатката да бъде по-прецизна при изписването на литературата, като спазва приетите за това правила.

Заключение.

Представената от гл. ас. д-р Златина Ур научна и научно-приложна дейност отговаря на изискванията и покрива критериите за заемане на академична длъжност „Доцент“ в Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника на ССА за неговото приложение. Считам, че цялостната научноизследователска дейност на кандидатката демонстрира компетентност и целенасоченост в областта на селекцията. Посочените забележки не омаловажават стойността на научните постижения на кандидатката.

Това ми дава основание да оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО** цялостната научна дейност и да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително, а Научният съвет на ИРГР – Садово, ИТТИ – Марково и ИРЕМК – Казанлък да избере гл. ас.д-р Златина Пейчева Ур за **„Доцент“ по научна специалност „Селекция и семепроизводство на културните растения“.**

Подпис:

/доц. д-р Катя Узунджалиева/